یەکێتیی نەتەوەیی بەپێی یاسا، ئەزموونی چین.. هەڵۆ حەسەن

لە ١ی تەمموزی ٢٠٢٦دا،"یاسای پێشخستنی یەکێتی و پێشکەوتنی نەتەوەیی لە کۆماری میللی چین" بە فەرمی چووە بواری جێبەجێکردنەوە، ئەمەش بۆ یەکەمجارە چین چوارچێوەیەکی یاسایی نیشتمانیی گشتگیر تایبەت بە بەهێزکردنی یەکێتیی نەتەوەیی دادەمەزرێنێت. یاساکە لە ١٢ی ئاداری ٢٠٢٦ لە چوارەمین کۆبوونەوەی ١٤یەمین کۆنگرەی نیشتمانیی نوێنەرانی گەل پەسەند کرا، و گۆڕانکارییەکی بەرچاو لە سیستەمی حوکمرانیی چین نیشان دەدات، بەوپێیەی یەکێتیی نەتەوەیی لە ئامانجێکی سیاسیی درێژخایەنەوە دەکاتە چوارچێوەیەکی نیشتمانیی بەپێی یاسا پابەندکەر. بە داپۆشینی بواری پەروەردە، کلتور، حوکمرانی، گەشەپێدانی ئابووری، فەزای ئەلیکترۆنی (سایبەر)، ئیدارەی گشتی و بەشداریی کۆمەڵایەتی، یاساکە ڕەنگدانەوەی هەوڵەکانی پەکینە بۆ دامەزراوەییکردنی تەبایی نیشتمانی لە ڕێگەی یاسادانانەوە، لەبری ئەوەی تەنها پاشکۆی ڕێنماییە ئیدارییەکان بێت. چین بە فەرمی دان بە ٥٦ گرووپی نەتەوەیی (ئێتنیکی) جیاوازدا دەنێت، کە تێکەڵاویان لەگەڵ یەکتردا لە سەدەکاندا شێوەی بە گەشەسەندنی مێژوویی و کلتوریی وڵاتەکە بەخشیوە. پێشەکیی یاسا نوێیەکە، نەتەوەی چین وەک کۆمەڵگەیەکی یەکگرتوو دەخاتە ڕوو کە لە ڕێگەی ئاڵوگۆڕ، هاوکاری و تێکەڵاوبوونی بەردەوامی نێوان ئەم گرووپە نەتەوەییانە دروست بووە. لە پاشخانی ئەم مێژووەوە، یاسادانەکە بەهێزکردنی ناسنامەی نیشتمانیی هاوبەشی چینیی وەک ئامانجی سەرەکیی کاروباری نەتەوەیی دیاری دەکات، هاوکات جەخت لەسەر یەکسانیی نێوان هەموو نەتەوەکان و گەشەپێدانی هاوبەشیان دەکاتەوە. بنەمای یاسایی ئەم یاسایە، بە قووڵی لە دەستووری کۆماری میللی چین و چەمکی دروستکردنی هەستێکی بەهێزی کۆمەڵایەتی بۆ نەتەوەی چین ڕەگی داکوتاوە. یاساکە جەخت دەکاتەوە کە هەموو هاووڵاتییان و هەموو گرووپە نەتەوەییەکان لە بەرامبەر یاسادا یەکسانن و جیاکاری و چەوساندنەوەی نەتەوەیی قەدەغە دەکات. لە هەمان کاتدا، دەقەکە دەڵێت کە پاراستنی یەکێتیی نیشتمانی و پێشخستنی تەبایی نەتەوەیی، بەرپرسیارێتییەکی هاوبەشە لە ئەرکی دامەزراوە دەوڵەتییەکان، ڕێکخراوە کۆمەڵایەتییەکان، کۆمپانیاکان، دامەزراوە پەروەردەییەکان و تاکە هاووڵاتییاندا. هەروەها ڕەوایەتی بە

سەرکردایەتی گشتیی حزبی کۆمۆنیستی چین لە کاروباری نەتەوەییدا دەدات و ئەرکی هەماهەنگیکردن دەسپێرێت بە فەرمانگەی کاری بەرەی یەکگرتوو و دەسەڵاتدارانی کاروباری نەتەوەیی لە ئەنجومەنی دەوڵەتدا. بواری پەروەردە پێگەیەکی ناوەندی لە تەواوی یاساکەدا دەگرێت. قوتابخانەکان لە هەموو ئاستەکاندا پابەند کراون بە تێکەڵکردنی پەروەردەی کۆمەڵگەی هاوبەشی نەتەوەی چین لەناو وانەکانی پۆل، ڕاهێنانی کۆمەڵایەتی و فێربوونی ئۆنلاین. یاساکە هەروەها هانی بەکارهێنانی پەرتووکی خوێندنی ئامادەکراوی نیشتمانی و پەرەپێدانی زمانی هاوبەشی نیشتمانی (مانیفێستی نیشتمانی) لە سەرانسەری وڵاتدا دەدات، هاوکات دان بە مافی یاسایی فێربوون و بەکارهێنانی زمان و ڕێنووسی کەمینە نەتەوەییەکاندا دەنێت و دەپارێزێت. لە ڕێگەی چاندنی یەکێتیی نەتەوەیی لە پرۆسەی پەروەردەدا، یاسادانەران هەوڵ دەدەن ناسنامەی هاووڵاتیبوون لەلای نەوەی نوێ بەهێز بکەن، هاوکات کلتور و کەلەپووری کۆمەڵگە ئەتنییە جیاوازەکانی چین بپارێزن.

لەسەر ئاستی جیاواز لە پەروەردە، یاسادانانەکە یەکێتیی نەتەوەیی بە قووڵی دەبەستێتەوە بە گەشەپێدانی هەرێمەکان و بەمۆدێرنکردنی ئابووری. حکومەتە خۆجێییەکان ئ□استە کراون کە ئاوێتەی تەبایی نەتەوەیی بکەن لە ناو پلانسازیی شار، خزمەتگوزارییە گشتییەکان، سیاسەتی نیشتەجێبوون، دامەزراندن و حوکمرانی کۆمەڵایەتیدا. یاساکە هانی ئاڵوگۆڕی نێوان هەرێمەکان دەدات لە نێوان خوێندکاران، مامۆستایان، پسپۆڕان و خۆبەخشاندا، هاوکات پشتگیری لە بەستنەوەی ژێرخانی گواستنەوە، لۆجستیک، سەرچاوەکانی ئاو، وزە و تۆڕەکانی زانیاری دەکات. گرنگییەکی تایبەت دراوە بە ناوچەکانی کەمینە نەتەوەییەکان لە ڕێگەی سیاس□ تێکەوە کە بۆ باشترکردنی خزمەتگوزارییە گشتییەکان، خێراکردنی بوژاندنەوەی گوندەکان، بەهێزکردنی گەشەپێدان و ئاوێتەبوونی قووڵتر لە ئاستی ستراتیژییەکانی گەشەپێدانی نیشتمانیدا □ێژراوە، لەوانەش دەستپێشخەریی (پشتێن و ڕێگا)، لەم چوارچێوەیەدا، گەشەپێدانی ئابووری تەنها وەک ئامانجێکی گەشەکردن سەیر ناکرێت، بەڵکو وەک میکانیزمێکی گرنگ بۆ بەهێزکردنی تەبایی نیشتمانی و ڕەخساندنی خۆشگوزەرانی هاوبەش دادەنرێت. کلتور تەوەرێکی دیکەی گرنگی ئەم چوارچێوە یاساییە نوێی□. یاساکە هانی حکومەتەکان لە هەموو ئاستەکاندا دەدات بۆ پاراستنی شوێنە مێژووییەکان، کەلەپووری کلتوری، موزەخانەکان، پەرتووکخانەکان، جەژنە نەریتییەکان و ئاڵوگۆڕی هونەری کە ڕەنگدانەوەی دروستبوون و گەشەکردنی نەتەوەی چینن. یاساکە پشتگیری لە ڕێزگرتنی یەکتر لە نێوان گرووپە

نەتەوەییە جیاوازەکاندا دەکات و هاوکات کار بۆ بڵاوکردنەوەی ئەوە دەکات کە بە "هێما هاوبەشەکانی شارستانییەتی چین" ناو زەد دەکرێن. گەشتیاری، پێشانگە کلتورییەکان، بەرنامەکانی ئاڵوگۆڕی گەنجان و چالاکییە خۆبەخشییەکان گشتیان هاندەدرێن وەک کەناڵی کرداری بۆ زیادکردنی کارلێک و لێکتێگەیشتنی نێوان کۆمەڵگەکان لە سەرانسەری وڵاتدا. یاسادانانەکە هەروەها بایەخێکی بەرچاو بە حوکمرانی لە سەردەمی دیجیتاڵدا دەدات. بە درککردن بە کاریگەرییە گەشەسەندووەکانی پلاتفۆرمە ئۆنلاینەکان، یاساکە دروستکردن یان بڵاوکردنەوەی هەر زانیارییەک کە رق و کینەی نەتەوەیی، جیاکاری ئەتنیکی، یان ناوەرۆکێک کە زیانبەخش بێت بۆ یەکێتی نیشتمانی تێدا بێت قەدەغە دەکات.
بەڕێوەبەرانی تۆڕەکان (سۆشیال میدیا و ئینتەرنێت) پابەند کراون بە لادانی ناوەرۆکی قەدەغەکراو، پاراستنی تۆمارە پەیوەندیدارەکان و ڕاپۆرتکردنی سەرپێچییەکان بۆ دەسەڵاتدارە تایبەتمەندەکان. ئەم بڕگانە حوکمرانی فەزای ئەلیکترۆنی دەکەنە بەشێک لە چوارچێوە یاسایی فراوانەکەی چین بۆ پاراستنی تەبایی کۆمەڵایەتی و ڕەنگدانەوەی زیادبوونی جەختی حکومەتە لەسەر حوکمرانی دیجیتاڵی وەک بەشێک لە ئاسایشی نیشتمانی و ئیدارەی گشتی. جێبەجێکردنی دامەزراوەیی زۆر لەوانە دوورتر دەڕوات کە تەنها ئاژانسەکانی حکومەتی ناوەندی بگرێتەوە. یاساکە بەرپرسیارێتی دەسپێرێت بە حکومەتە خۆجێییەکان، کۆمپانیاکان، سەندیکاکان، قوتابخانەکان، ڕێکخراوە ئایینییەکان، کۆمەڵگە مەدەنییەکان، لیژنەکانی گەڕەک و لیژنەی گوندەکان بۆ ئەوەی یەکێتیی نەتەوەیی تەواو بکەن لەناو کارەکانی ڕۆژانەیاندا. هەروەها هەفتەی چوارەمی مانگی ئەیلوولی هەر ساڵێک دیاری دەکات وەک "هەفتەی ڕاگەیاندنی پێشکەوتن و یەکێتیی نەتەوەیی"، بەمەش میکانیزمێکی نیشتمانی بۆ پەروەردەی گشتی و هەڵمەتی هۆشیاری دروست دەکات. لە هەمان کاتدا، ماف بە هاووڵاتییان دراوە کە زانیاری بدەن لەسەر پێشێلکارییەکانی یاساکە، و دەسەڵاتدارانی گشتی ڕووبەڕووی ڕێکاری سزادان یان یاسایی دەبنەوە ئەگەر ئەرکە یاساییەکانی خۆیان ئەنجام نەدەن. لەبەر ئەوە، یاسادانانەکە بەشداریی گشتی لەگەڵ لێپرسینەوەی دامەزراوەییدا وەک دوو میکانیزمی تەواوکار بۆ جێبەجێکردن تێکەڵ دەکات. لە ڕوانگەی حوکمرانییەوە، یاسای پێشخستنی یەکێتی و پێشکەوتنی نەتەوەیی وەک وەستانگەیەکی دامەزراوەیی گرنگ لە گەشەسەندنی یاسایی چیندا هەژمار دەکرێت. لەبری مامەڵەکردن لەگەڵ کاروباری نەتەوەییدا تەنها وەک سیاسەتێکی ئیداری، یاساکە پێکهاتەیەکی یاسایی گشتگیر دادەمەزرێنێت کە پەروەردە، گەشەپێدانی

ئابووری، پاراستنی کلتوری، حوکمرانی دیجیتاڵی، ئیدارەی گشتی و ئاسایشی نیشتمانی لەژێر چوارچێوەیەکی یاسایی یەکگرتوودا بەیەکەوە دەبەستێتەوە. چ بە سەنگاندنی لە ڕوانگەی گەشەسەندنی دەستووریيەوە، چ ئیدارەی گشتی، یان بەراوردکاری حوکمرانیی نەتەوەیی، یاساکە هەوڵدەدات لەسەر ئەوەی چۆن چینی هاوچەرخ ئیدارەی فرە نەتەوەیی بدات لە ڕێگەی دامەزراوە یاساییەکانەوە لەکاتێکدا بەدوای ئامانجە فراوانەکانی مۆدێرنکردنی نیشتمانی، سەقامگیری کۆمەڵایەتی و گەشەپێدانی درێژخایەندایە.

هەڵۆ حەسەن

سەرچاوە:

Ethnic Unity and Progress Law

https://www.chinalawtranslate.com/en/ethnic-unity-and-progress/-law